

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Milana Moravu v právnej veci navrhovateľky: **M. S.**, bytom H., *zastúpenej advokátom JUDr. L. Š., AK so sídlom v Č.*, proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad Žilina**, so sídlom Andreja Kmeťa 17, Žilina, *za účasti účastníkov konania: 1/ Slovenský pozemkový fond, regionálny odbor, Sad SNP č. 667/10, Žilina, 2/ Správa nehnuteľného majetku a výstavby Ministerstva obrany Slovenskej republiky, Ul. ČSA 7, Banská Bystrica*, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č: ObPÚ 2008/00439/R-61 zo dňa 29. decembra 2010, o odvolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č.k. 29 Sp/3/2011-55 zo dňa 27. mája 2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 29Sp/3/2011-55 zo dňa 27. mája 2011 **p o t v r d z u j e .**

Odporca **j e p o v i n n ý** nahradiť navrhovateľke na účet jej právneho zástupcu trovy odvolacieho konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 157,09 Eur v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom č. k. 29Sp/3/2011-55 zo dňa 27. mája 2011 Krajský súd v Žiline zrušil rozhodnutie Obvodného pozemkového úradu v Žiline č: ObPÚ 2008/00439/R-61 zo dňa 29. decembra 2010 pri aplikácii ustanovenia § 250j ods. 2 písm. a/ a c/ OSP a vec vrátil správne orgánu na ďalšie konanie. Odporcu zaviazal zaplatiť navrhovateľke náhradu trov konania na účet jej právneho zástupcu vo výške 593,47 Eur v lehote do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

Ako vyplynulo z odôvodnenia rozsudku krajského súdu napadnutým rozhodnutím Obvodný pozemkový úrad v Žiline č: ObPÚ 2008/00439/R-61 zo dňa 29. decembra 2010 podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona NR SR č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) po preskúmaní uplatneného reštitučného nároku M. S. rozhodol, že žiadateľke M. S., rod. Z., nar. X., bytom Ž. nepriznáva právo na navrátenie vlastníctva ani právo na náhradu za nehnuteľnosti v katastrálnom území Z.: PKN parcela č. X. – pasienok o výmere 25 447 m², PKN parcela č. X. – roľa o výmere 2 030 m² a PKN parcela č. X. roľa o výmere 11 281 m² pôvodne zapísané v PKN vložke č. 293 v katastrálnom území Z., z dôvodu, že v konaní nebolo preukázané splnenie niektorej z podmienok v zmysle § 3 ods. 1 písm. a/ až t/ zákona.

Súd preskúmal rozhodnutie odporcu v rozsahu napadnutia uvedenom v opravnom prostriedku a dospel k záveru, že opravný prostriedok navrhovateľky je dôvodný a napadnuté rozhodnutie tak, ako je špecifikované vo výrokovvej časti rozhodnutia, bolo potrebné zrušiť podľa ustanovenia § 250j ods. 2 písm. a/ a c/ OSP, a to z nasledovných dôvodov.

V konaní nebolo sporným, že M. L. právna predchodkyňa navrhovateľky uzatvorila s Československou socialistickou republikou, Federálne ministerstvo národnej obrany v zastúpení Krajskou vojenskou ubytovacou a stavebnou správou v Banskej Bystrici dňa 22. júla 1974 kúpnu zmluvu, ktorej predmetom bol prevod - predaj pozemnoknižnej parcely zapísanej vo vložke č. 293 parcela č. X. o výmere 2 830 m² a parcely č. X. o výmere 11 281 m² kat. úz. Z. v celosti za dohodnutú kúpnu cenu. Súčasťou spisového materiálu je aj doklad o tom, že M. L. predchodkyňa navrhovateľky a účastníčky predmetnej kúpnej zmluvy

dohodnutá kúpna cena bola vyplatená tak, ako je zrejmé z listu Krajskej vojenskej správy Banská Bystrica z 29. júla 1974. Ďalej bolo z obsahu spisového materiálu preukázané, že zmluvou uzavretou medzi M. L. a rovnakým účastníkom Československým štátom zastúpeným Federálnym ministerstvom národnej obrany v zastúpení Krajskou vojenskou ubytovacou a stavebnou správou Banská Bystrica zo dňa 31. júla 1974 M. L. predala štátu pozemnoknižnú parcelu zapísanú vo vložke č. 293 parcela č. X. o výmere 2 ha 54 árov, 47 m² odpredal časť tohto pozemku vo výmere 17 450 m² za dohodnutú kúpnu cenu. V konaní, ako vyplýva aj z rozhodnutia správneho orgánu, nebolo preukázané, že by k predmetným kúpny m zmluvám bolo vydané správne rozhodnutie vydané správnym orgánom - okresným národným výborom, ktorý by platným a vykonateľným rozhodnutím udelil k predmetným kúpny m zmluvám súhlas.

V konaní tak isto nebolo sporným, že na základe predmetných kúpny m zmlúv pod položkou č. 459/77, teda v roku 1977 bolo vlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam zapísané na Československý štát. K danej veci bol vydaný rozsudok Krajského súdu Žilina 23Sp/11/2010-41 zo dňa 7. júna 2010, ktorý zrušil rozhodnutie Obvodného pozemkového úradu v Žiline č. ObPÚ 2008/00439/R-40 zo dňa 28. januára 2010 v časti výroku, v ktorej navrhovateľke správny orgán nepriznal právo na navrátenie vlastníctva, ani právo na náhradu za nehnuteľnosti v kat. úz. Z. PK vložka č. 293, PK parcela č. X. - pasienok o výmere 2 544 m², PK parcela č. X. - roľa o výmere 2 030 m² a PK parcela č. X. - roľa o výmere 11 281 m² z dôvodu, že nepreukázala splnenie podmienky § 3 ods. 1 písm. j/ „zákona“ z dôvodu, že pozemky prešli na štát alebo inú právnickú osobu v dôsledku kúpnej zmluvy uzavretej v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok. Toto rozhodnutie bolo zrušené pri aplikácii ustanovenia § 250j ods. 2 písm. a/ OSP a vec vrátená správnemu orgánu na ďalšie konanie. Súd v odôvodnení rozhodnutia poukázal na to, že v čase uzavretia zmluvy platili ustanovenia zákona č. 40/1964 Zb. v znení ku dňu uzavretia kúpny m zmlúv (rok 1974) a to ustanovenie § 490 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého nezastavané stavebné pozemky smú občania prevádzať len na štát alebo na socialistickú organizáciu na to osobitným predpisom oprávnenú. Pokiaľ by nezastavané stavebné pozemky vzhľadom na svoje určenie a výmeru mohli byť predmetom práva osobného užívania (§ 200), môžu ich občania darovať príbuzným v priamom rade a súrodencom. Pre zmluvu o prevode budovy, ktorá je v súkromnom vlastníctve a pre zmluvu o prevode alebo nájme poľnohospodárskeho (lesného) pozemku je potrebný súhlas okresného národného výboru. Inak sa na zmluvné prevody vecí, ktoré sú predmetom súkromného vlastníctva, vzťahujú primerane ustanovenia

§ 134. Z hľadiska zákonnej úpravy v roku 1974 v čase uzatvárania predmetných kúpnych zmlúv až do 31. marca 1983 platila zákonná úprava § 490 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktorá vyžadovala k účinnosti zmluvy o prevode poľnohospodárskeho pozemku, ktorý bol v súkromnom vlastníctve od občana do socialistického vlastníctva, teda na Československý štát súhlas okresného národného výboru. V roku 1974 platil zákon č. 69/1967 Zb. o národných výboroch, ktorý bol novelizovaný zákonom č. 159/1971 Zb.. Podľa ustanovení prílohy č. E zákona č. 159/1971 Zb., ktorý novelizoval zákon č. 69/1967 Zb. o národných výboroch, zákonodarca časť pôsobnosti z okresných národných výborov delegoval na miestne národné výbory tak, ako je uvedené v prílohe E k tomuto zákonu bod 7, avšak na miestne národné výbory bolo delegované len udeľovanie súhlasu na uzavretie zmluvy o prevode budovy, ktorá je v súkromnom vlastníctve a zmluvy o prevode alebo prenájme poľnohospodárskeho pozemku len medzi občanmi. Súd nezistil, že by v Zákone o národných výboroch č. 69/1967 Zb. v čase uzavretia predmetných kúpnych zmlúv (1974) až do 1. apríla 1983 bola úprava, ktorá by zrušila udeľovanie súhlasu okresného národného výboru k uzavretiu kúpnych zmlúv, a teda úprava, ktorá by zákonom zmenila zmenu § 490 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31. marca 1983. Taktiež nebolo zistené, že by iným zákonom ustanovenie § 490 ods. 2 Občianskeho zákonníka účinného od roku 1974 do 31. marca 1983 bolo zmenené, resp. povinnosť udelenia súhlasu okresného národného výboru bola zrušená, resp. nahradená súhlasom iného orgánu ako rozhodnutia, ktorý by mal ako orgán v správnom konaní rozhodovať. Až po novele Občianskeho zákonníka účinného od 1. apríla 1983 zákonodarca určil, že takémuto prevodu, aký realizovala M. L. na štát, už nie je potrebný súhlas národného výboru v prípade prevodu poľnohospodárskeho pozemku z občana do socialistického vlastníctva. K tejto úprave Občianskeho zákonníka učinenej novelou Občianskeho zákonníka od 1. apríla 1983 korešpondovala aj úprava zákona č. 123/1983 účinnej od 1. novembra 1983, ktorý priamo delegoval miestnym národným výborom kompetenciu vydávania súhlasu práve podľa § 490 ods. 2 Občianskeho zákonníka, keď vo svojom ustanovení § 3 písm. b/ konštatoval, že miestny výbor vydáva súhlas k zmluve o prevode budovy, ktorá je v súkromnom vlastníctve, zmluve o prevode alebo prenájme poľnohospodárskeho (lesného) pozemku a ak nejde o prevod do socialistického spoločenského vlastníctva. Tzn. že od 1. apríla 1983 a s účinnosťou od 1. novembra 1983 práve súhlas k tým prevodom mimo prevodov z občana do socialistického vlastníctva bol v kompetencii miestneho národného výboru. Do účinnosti novely Občianskeho zákonníka platnej a účinnej od 1. apríla 1983 platilo znenie § 490 ods. 2 Občianskeho zákonníka a platili ustanovenia Zákona o národných výboroch zákon č. 69/1967 Zb. v znení neskorších

predpisov, teda aj v znení novely zákona č. 159/1971 Zb., ktorým sa dopĺňal Zákon o národných výboroch a upravila sa pôsobnosť národných výborov na niektorých úsekoch štátnej správy čiastočne aj vo vzťahu k § 490 ods. 2 Občianskeho zákonníka, tak ako je definované v prílohe č. E bod 7 prílohy k zákonu č. 159/1971 Zb., pričom súd konštatoval, že zákon č. 69/1967 bol účinný aj v roku 1974 a platil až od 29. novembra 1990. Krajský súd v Žiline ďalej konštatoval, že v danom prípade nie je možné na vec aplikovať správnym orgánom citovanú Smernicu Ministerstva spravodlivosti a Ministerstva poľnohospodárstva a lesného a vodného hospodárstva z 9. mája 1964, ktorá je smernicou, teda je normou nižšej právnej sily a nebolo možné v roku 1974 do 1. apríla 1983 zákon meniť normou nižšej právnej sily. Súd sa teda nestotožnil s tvrdením správneho orgánu, že nebol potrebný súhlas okresného národného výboru k predmetným kúpny m zmluvám aj z dôvodu toho, že nesúhlasil s názorom správneho orgánu, ktorý poukazoval v odôvodnení rozhodnutia na vyhlášku č. 104/1966 Zb. o správe národného majetku a ustanovenia § 30, ktorý v odseku 1 upravuje, že odplatné prevody vo veci štátneho socialistického vlastníctva od občanov a iných organizácií než socialistických sa spravujú predpismi Občianskeho zákonníka, podľa odseku 2 pre nadobúdanie vecí podľa odseku 1 nepotrebujú organizácie schválenie, okrem prípadov v tomto ustanovení novely. V danom prípade jednoznačne z § 30 ods. 1 vyhlášky č. 104/1966, ktorá bola platná aj účinná od 1. januára 1966 a účinná v roku 1974 sa na odplatné prevody ako vyplýva z § 30 ods. 1 vecí do štátneho socialistického vlastníctva od občanov a iných socialistických organizácií sa uplatňoval predpismi občianskeho práva, § 30 ods. 2 hovorí o výnimkách, teda upravuje nadobúdanie vecí síce podľa odseku 1, pokiaľ nie je potrebné schválenie organizácie. Ďalej poukázal na to, že z judikatúry je zrejmé, že súhlas ONV, ktorý bol upravený v § 490 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v roku 1974 do 1. apríla 1983, znamenal vydanie správneho rozhodnutia podľa Správneho poriadku, teda podľa zákona č. 71/1967 Zb. Ak v konaní nebolo preukázané, že by bolo vydané rozhodnutie ONV ako správneho orgánu a správne rozhodnutie vydané v súlade so zákonom č. 71/1967 Zb. v znení neskorších predpisov, ktoré by predmetné uzavreté kúpne zmluvy z roku 1974 po ich uzavretí schválilo. Správny orgán uviedol, že nebolo preukázané, že by k predmetným zmluvám boli právoplatné a vykonateľné rozhodnutia ONV, resp. tieto vydané neboli, teda predmetné kúpne zmluvy boli uzavreté v roku 1974 a neboli schválené rozhodnutím ONV, nenadobudli predmetné kúpne zmluvy účinnosť. Krajský súd v Žiline dospel teda k záveru a vyslovil právny názor, že v danom prípade nedošlo k uzavretiu účinných kúpnych zmlúv a pokiaľ vlastníctvo v rozhodnom období prešlo na štát, nedošlo a nemohlo dôjsť k prechodu vlastníctva na štát na základe kúpnych zmlúv uzavretých v tiesni

a za nápadne nevýhodných podmienok. V konaní nebolo preukázané, že by účinnosť predmetné zmluvy vôbec nadobudli, a to znamenalo, že nedošlo a nemohlo dôjsť platne a účinne na základe predmetných kúpnych zmlúv k prechodu vlastníctva predmetných nehnuteľností z predchodcov navrhovateľky na Československý štát, teda na Československú socialistickú republiku. Pokiaľ sa tak stalo, čo preukazujú zápisy v evidencii nehnuteľností z roku 1977, bol povinný správny orgán tieto skutočnosti skúmať. Pokiaľ teda došlo k prevodu, resp. prechodu vlastníctva na Československý štát z M. L., nemohlo tak dôjsť na základe platných kúpno-predajných zmlúv a len Krajský súd v Žiline vyslovil právny názor, že bolo potrebné skúmať, či došlo v rozhodnom období k prechodu vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam z dôvodu podľa § 3 ods. 1 - prevzatie nehnuteľnosti bez právneho dôvodu, resp. pokiaľ by ani tento dôvod nebol naplnený či na základe vyvlastňovacieho rozhodnutia Mestského národného výboru, odboru územného plánovania architektúry Žilina ÚP AaA 1531/1975-78-452 zo dňa 1. decembra 1978 došlo k platnému a účinnému rozhodnutiu o vyvlastnení časti parcely zapísanej v PK vložke č. 293 DK X., ktorá vtedy bola totožná s EN parcelou č. X. kat. úz. Z. v rozsahu vyvlastnenia 1 281 m², či na základe tohto rozhodnutia došlo v tejto časti k vyvlastneniu podľa § 3 ods. 1 písm. D, teda či došlo k vyplateniu aj predmetnej náhrady, resp. či došlo k vyvlastneniu bez vyplatenia náhrady.

Krajský súd v Žiline mal v danom prípade za to po preskúmaní napadnutého rozhodnutia, že obvodný pozemkový úrad v čase konania a rozhodovania následne po zrušení špecifikovaného rozhodnutia nepostupoval v zmysle intencií a vysloveného právneho názoru Krajského súdu Žilina, čo vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia. Obvodný pozemkový úrad nerešpektoval právny názor vyslovený v rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 23Sp/11/2010-41 zo dňa 7. júna 2010, tak ako to vyplýva z ustanovenia § 250r OSP podľa ktorého, ak súd zruší rozhodnutie správneho orgánu, je správny orgán pri novom prejednaní viazaný právnym názorom súdu. Predmetný rozsudok bol právoplatný, správny orgán sa proti predmetnému rozhodnutiu neodvolal. Z uvedeného ustanovenia OSP vyplýva viazanosť a rešpektovanie právneho názoru v rámci nového prejednania veci zo strany Obvodného pozemkového úradu v Žiline. Odporca v novom rozhodnutí doslova uviedol, že nie je v danom prípade kompetentný posudzovať účinnosť kúpnej zmluvy z dôvodu, že sa jedná o posudzovanie otázky, ktorú je súd oprávnený riešiť v občianskom súdnom konaní podľa tretej časti Občianskeho súdneho poriadku. Ďalej však uviedol, že prípadnú neúčinnosť zmlúv nepovažuje za dôvod na vydanie nehnuteľnosti podľa ustanovenia § 3 ods. 1 písm. o/

zákona č. 503/2003 Z. z. - t. j. prevzatie nehnuteľnosti bez právneho dôvodu. Správny orgán uviedol doslovne, že súhlas ONV k predmetným kúpnyim zmluvám nebol potrebný, vzhľadom na výnimky z takéhoto postupu, ktoré v tom čase upravovala Smernica Ministerstva poľnohospodárstva a výživy Slovenskej socialistickej republiky ročník 7 čiastka 1.

V danom prípade Krajský súd v Žiline poukazuje na to a zotrváva na právnom názore, ktorý bol uvedený v rozsudku KS Žilina č. k. 23Sp/11/2010-41, že v danom prípade pokiaľ nebol k predmetným zmluvám daný súhlas ONV, tak predmetné zmluvy nie sú účinné a na základe týchto zmlúv nemohlo dôjsť platne k prechodu, resp. prevodu predmetných nehnuteľností na Československý štát. V danom prípade podľa názoru súdu, keďže zo zápisu zmien v evidencii nehnuteľností z roku 1977 vyplynul prevod, resp. prechod predmetných nehnuteľností na Československý štát, bolo potrebné uvedené skutočnosti posúdiť a vyhodnotiť reštitučný titul podľa ustanovenia § 3 ods. 1 písm. o/ zákona č. 503/2003 Z. z., a to prevzatie nehnuteľnosti bez právneho dôvodu, keďže je nespochybniteľné, že k zmene vlastníctva z fyzickej osoby na Československý štát nepochybne došlo, ale nie na základe účinných kúpnych zmlúv medzi právnou predchodkyňou navrhovateľky M. L. a Československým štátom z roku 1974. Súd sa ale nestotožňuje s názorom navrhovateľky, ktorý vyjadrila v opravnom prostriedku, pričom poukázal na ustanovenie § 3 ods. 3 zákona č. 503/2003 Z. z. vzhľadom k tomu, že v danom prípade došlo k odňatiu vlastníckeho práva k predmetným pozemkom, a tento nezostal v držbe oprávnenej osoby, resp. právnej predchodkyne navrhovateľky, tak toto ustanovenie § 3 ods. 3 zákona č. 503/2003 Z. z. nemožno aplikovať na predmetný prípad.

Vo vzťahu k rozhodovaniu o vydaní časti PKN parcely č. X. zapísanej v PKN vložke č. 293 na základe vyvlastňovacieho rozhodnutia Mestského národného výboru, odboru územného plánovania architektúry Žilina č. ÚPAaA 1531/1975-78-452 zo dňa 1. decembra 1978, v rozsahu vyvlastnenia 1 281 m² v dôsledku vyššie uvedených záverov, podľa názoru súdu, bude potrebné skúmať, či daná časť pozemku v zmysle ustanovenia § 3 ods. 1 písm. l/ č. 503/2003 Z. z. slúžila alebo neslúžila účelu, na ktorý bola vyvlastnená, nakoľko je nesporné, že za predmetnú nehnuteľnosť bola vyplatená finančná náhrada právnej predchodkyne navrhovateľky, a to M. L. V danom prípade však nie je zrejmé, z čoho vychádzal správny orgán, keď tvrdil, že pozemok slúžil účelu, na ktorý bol vyvlastnený, resp. daná časť predmetného pozemku slúžila účelu, na ktorý bol vyvlastnený, keď síce je

nepochybné, že na základe predmetného vyvlastňovacieho rozhodnutia bola daná časť nehnuteľnosti o výmere 1 281 m² vyvlastnená špecifikovaným rozhodnutím pre účely výstavby Nového cintorína Žilina. Avšak nie je zrejmé, z akých podkladov správny orgán vychádzal, keď uviedol, že daná parcela, resp. pozemok slúžil účelu vyvlastnenia, t. j. že na tomto pozemku sa nachádza cintorín. V uvedenom súd vidí nedostatočne zistený skutkový stav veci.

Z uvedených dôvodov Krajský súd v Žiline vyhovel opravnému prostriedku podaného navrhovateľkou, keď mal za to, že tento je dôvodný v zmysle dôvodov uvedených v odôvodnení rozsudku. V danom prípade súd zhŕňa, že na predmetné kúpnopredajné zmluvy z roku 1974 bol potrebný súhlas ONV, tak ako je to uvedené v odôvodnení rozhodnutia a bez tohto súhlasu predmetné kúpne zmluvy nenadobudli účinnosť, a z tohto dôvodu na základe predmetných kúpnopredajných zmlúv nemohlo platne a účinne dôjsť k prevodu predmetných nehnuteľností na Československý štát, a z tohto dôvodu v danom prípade je potrebné vyhodnotiť zápis zmien z roku 1977 na Československý štát ako reštitučný titul v zmysle ustanovenia § 3 ods. 1 písm. o/ zákona č. 503/2003 Z. z., a to prevzatie nehnuteľnosti bez právneho dôvodu. Súd sa nestotožnil s názorom, že do daného reštitučného titulu sa radia iné prípady prevzatia nehnuteľnosti. Vzhľadom na prv vyslovený právny názor, že tieto zmluvy nenadobudli účinnosť, a teda nemohlo dôjsť k platnému prechodu, resp. prevodu daných nehnuteľností na štát, tak potom tu zostal len tento jediný reštitučný titul, o ktorom správny orgán mal rozhodnúť v zmysle zákona č. 503/2003 Z. z., resp. vo vzťahu k časti PK parcely č. 293, resp. parcely X. o výmere 1 281 m² má správny orgán uviesť a vyhodnotiť ešte raz reštitučný titul § 3 ods. 1 písm. l/ zákona č. 503/2003 Z. z. - vyvlastnenie za náhradu ak nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila na účel, na ktorý bola vyvlastnená vo vzťahu k tomu, či daná nehnuteľnosť slúžila, resp. neslúžila na účel, na ktorý bola vyvlastnená a k tomu vykonať potrebné dokazovanie, resp. uviesť, z akých podkladov vychádzal, keď uviedol, že daný pozemok slúžil účelu vyvlastnenia.

Proti tomuto rozsudku podal odporca odvolanie a žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a rozhodnutie odporcu potvrdil. Podľa jeho názoru rozsudok krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Opätovne poukázal na to, že nie je kompetentný posudzovať otázku účinnosti kúpnej zmluvy z dôvodu, že sa jedná o posudzovanie otázky, ktorú je súd oprávnený riešiť

v Občianskom súdnom konaní podľa tretej časti Občianskeho súdneho poriadku. Obvodný pozemkový úrad skúma len podmienky reštitučného nároku na vydanie nehnuteľností a len z dôvodov, ktoré sú v zákone taxatívne vymenované. Prípadnú neúčinnosť v prípade neudelenia súhlasu ONV na prevod nepovažuje za dôvod na vydanie nehnuteľností podľa § 3 ods.1 písm. o/ zákona.

Ďalej zotrval na stanovisku, že v čase platnosti Občianskeho zákonníka do 31. marca 1983 súhlas ONV na prevod nebol potrebný a to vzhľadom na výnimky z takéhoto postupu, ktoré v tom čase upravovala Smernica Ministerstva poľnohospodárstva a výživy Slovenskej republiky ročník VII, čiastka 1. Podľa bodu 21 (Postup pri registrácii zmlúv na štátnych notárstvach a pri udeľovaní súhlasu na prevod a nájom niektorých druhov nehnuteľností Okresnými národnými výbormi Smernice Ministerstva spravodlivosti a Ministerstva poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva z 19. mája 1964 č. 297/64 – MS-OK a č. 61.516/64-MZ-práv). Účelom registrácie niektorých zmlúv o nehnuteľnostiach na štátnych notárstvach je predovšetkým zabezpečiť právnu istotu vzniku právnych vzťahov k nehnuteľnostiam založených zmluvou. Registráciou sa zároveň zabezpečuje účinná kontrola súladu záujmu jednotlivca so záujmami spoločnosti, aby nakladanie s nehnuteľnosťami v osobnom alebo súkromnom vlastníctve nevedlo k nehospodárnosti a k obohacovaniu jednotlivcov na úkor spoločnosti alebo spoluobčanov. Rovnaký účel sleduje aj udeľovanie súhlasu okresnými národnými výbormi na prevod niektorých nehnuteľností. Postup pri registrácii zmlúv na štátnych notárstvach a pri udeľovaní súhlasu na prevod a nájom niektorých druhov nehnuteľností okresnými národnými výbormi čl. II. bod 9 – „Registrácii ani súhlasu okresného národného výboru nepodliehajú zmluvy o prevode nehnuteľností do socialistického spoločenského vlastníctva, napr. štátu, družstevných, spoločenských a iných socialistických organizácií a pod., a to bez ohľadu na druh nehnuteľnosti a povahu osobného alebo súkromného vlastníckeho vzťahu prevodcu k prevádzanej nehnuteľnosti“. Citované ustanovenie je výnimkou z postupu podľa § 490 ods. 2 Občianskeho zákonníka a aj bodu 21 čl. II bod 3 citovaného Vestníka, ktorou je (tou výnimkou) prevod akéhokoľvek druhu nehnuteľnosti do socialistického spoločenského vlastníctva. Účelom tejto smernice (podľa názoru Krajského súdu – „nižšej právnej sily“) nebolo meniť zákon, ale pri určitom druhu nehnuteľnosti do socialistického vlastníctva upraviť postup. Týmto ustanovením sa riadilo aj Federálne ministerstvo národnej obrany zastúpené Krajskou vojenskou ubytovacou a stavebnou správou v Banskej Bystrici pri uzatváraní kúpnej zmluvy, kde priamo v kúpnej zmluve v bode 3 sa uvádza, že prevod uvedených nehnuteľností nepodlieha schváleniu

národného výboru ani notárskemu prevodnému poplatku podľa § 6 ods. 4 zákona 24/64 Zb., nakoľko ide o prevod do socialistického vlastníctva. Táto zmluva nepodlieha registrácii u štátneho notárstva v Žiline v zmysle smerníc ÚSGK v Prahe z 28. mája 1964. Je namieste podotknúť, že takýmto postupom bolo vtedy uzatvorených 95 kúpnych zmlúv a vlastne všetky kúpnopredajné zmluvy, ktoré sa riadili uvedeným záväzným predpisom v období od roku 1964 do roku 1983, kedy bol Občiansky zákonník novelizovaný.

Uviedol, že skúmal aj vyvlastnenie časti PKN parcely č. X. o výmere 1 281 m² zapísanej v PKN vložke č. 293 v k. ú. Z. vyvlastňovacím rozhodnutím Mestského národného výboru, odboru územného plánovania architektúry Žilina č. ÚPAaA 1531975-78-452 zo dňa 1. decembra 1978 a dospel k názoru, že časť predmetnej parcely je súčasťou Nového cintorína Žilina, teda slúži účelu, pre ktorý bola vyvlastnená a tiež, že náhrada bola M. L. poukázaná v sume 512,40 Kčs poštovou poukázkou dňa 31. mája 1979. Predmetnú parcelu PKN č. X. dňa 22. júla 1974 M. L. predala Krajskej vojenskej ubytovacej správe v Banskej Bystrici a neskôr dňa 31. mája 1979 prevzala aj peňažnú náhradu za časť vyvlastnenej parcely PKN č. X. na výstavbu Nového cintorína Žilina, hoci už nebola vlastníčka. Správny orgán vychádzal z toho, že PKN parcela č. X. slúži účelu, na ktorý bola vyvlastnená a ako dôkaz postačuje Majetkoprávne usporiadanie – akcia Nový cintorín Žilina, k.ú Z. zo dňa 16. júna 1980. Ani za predpokladu, že by kúpne zmluvy nenadobudli účinnosť, nebolo preukázané splnenie podmienky reštitučného titulu § 3 ods.1 písm. l/ vyvlastnenie za náhradu, ak nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila na účel, na ktorý bola vyvlastnená ani § 3 ods. 1 písm. m/ vyvlastnenie bez vyplatenia náhrady, pretože náhrada bola vyplatená a pozemok slúži účelu, na ktorý bol vyvlastnený.

Navrhovateľka sa vyjadrila k odvolaniu odporcu podaním zo dňa 9. mája 2011. Poukázala na odôvodnenie rozsudku Krajského súdu v Žiline č. 23Sp/11/2010-41 zo dňa 7. júna 2010, ktorý poukazuje na skutočnosť, že v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy platili ustanovenia § 490 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Nakoľko vo veci už rozhodol právoplatne Krajský súd v Žiline, je jeho rozhodnutím odporca viazaný.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie a konanie, ktoré mu predchádzalo, a to v medziach podaného odvolania a dospel jednomyselne k záveru, že odvolaniu nie je dôvodné vyhovieť. O odvolaní súd rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 250j ods. 2 OSP a o termíne

vyhlásenia bolo dané oznámenie podľa 156 ods. 3 OSP na úradnej tabuli súdu a bolo zverejnené tiež na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 28. marca 2012.

Predmetom preskúvacieho konania v danej veci bolo rozhodnutie obvodného pozemkového úradu o reštitučnom nároku podľa zákona č. 503/2003 Z.z..

Zákon č. 503/2003 Z.z. upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré nebolo vydané podľa osobitného predpisu. Aj cieľom tohto zákona je spolu s ostatnými reštitučnými zákonmi zabezpečiť, tzv. reštitučné procesy zmiernenia niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo v zákone presne ustanovenom období vo vzťahu k presne vymedzenému okruhu osôb a na základe v zákone taxatívne ustanovených prípadov straty majetku.

Z obsahu predloženého administratívneho spisu ako i výsledkov doterajšieho priebehu konania súd zistil, že predmetom preskúvacieho konania bolo rozhodnutie odporcu č: ObPÚ 2008/00439/R-61 zo dňa 29. decembra 2010 týkajúce sa reštitučného nároku navrhovateľky. Zo žiadosti navrhovateľky zo dňa 22. decembra 2004 je zrejmé, že navrhovateľka si uplatnila nárok na navrátenie vlastníctva podľa zákona č. 503/2003 Z.z. a uviedla, že si uplatňuje nárok v zmysle § 3 ods. 1 písm. j/ a písm. l/ zákona.

Odporca v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že z identifikácie č. KZ-25/08 predloženej Správou katastra v Žiline zo dňa 22. júla 2008 vyplýva, že PKN parcely č. X. a X., ktoré zodpovedajú časti parcely C-KN parcely č. X. a časť PKN parcely č. X., ktorá zodpovedá časti C-KN parcely č. X. zapísané v PKN vložke 293 v k. ú. Z. sú toho času na liste vlastníctva č. X., kde vlastníkom je Ministerstvo obrany SR. Tieto pozemky boli kúpnyimi zmluvami zo dňa 31. júla 1974 a 13. augusta 1974 vykúpené od pôvodnej vlastníčky M. L., ktorá bola starou mamou žiadateľky. Výkup pozemkov sa realizoval pre účely výstavby vojenského cvičiska v Žiline – H. Z. Kúpna cena bola stanovená podľa § 15 vyhlášky č. 47/1969 Zb. o cenách stavieb v osobnom vlastníctve a o náhradách pri vyvlastnení nehnuteľností. Jednalo sa o pozemky mimo zastavanej časti obce, vedené v PKN vložke č. 293 v k. ú. Z. ako roľa a pasienok, preto peňažná náhrada bola určená 0,40 Kčs za 1 m², teda v súlade s vtedy platnými cenovými predpismi. M. L. bola následne vyvlastňovacím rozhodnutím č. ÚPaA 1531/1975-78-452 zo dňa 1. decembra 1978 pod položkou č. 3/ vyvlastnená časť PKN parcely vložky č. 293 v k. ú. Z. o výmere 1 281 m²,

hoci už nebola vlastníčkou. Náhrada za uvedenú parcelu bola M. L. vyplatená poštovou poukážkou zo dňa 31. mája 1979, ktorú správny orgán získal zo Štátneho archívu v Žiline.

Správny orgán v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že tieseň a nápadne nevýhodné podmienky, ktoré musia byť preukázané súčasne, preukázané neboli, preto správny orgán rozhodol napadnutým rozhodnutím tak, že nepriznal právo na navrátenie vlastníctva ani právo na náhradu za vykúpené nehnuteľnosti PKN parcelu č. X. – pasienok o výmere 25 447 m², PKN parcelu č. X. – roľa o výmere 2 030 m² a PKN parcelu č. X. roľa o výmere 11 281 m² zapísané v PKN vložke č. 293 v katastrálnom území Z.

Správny orgán znovu preskúmal všetky predložené doklady a dospel k názoru, že nie je kompetentný posudzovať účinnosť kúpnej zmluvy z dôvodu, že sa jedná o posudzovanie otázky, ktorú je oprávnený riešiť súd v Občianskom súdnom konaní podľa III. časti Občianskeho súdneho poriadku. Obvodný pozemkový úrad skúma len podmienky reštitučného nároku na vydanie nehnuteľností a len z dôvodov, ktoré sú v zákone č. 503/2003 Z.z. taxatívne vymenované. Prípadnú neúčinnosť v prípade neudelenia súhlasu ONV na prevod nehnuteľností nepovažoval za dôvod na vydanie nehnuteľností podľa § 3 ods. 1 písm. o/, keďže pod citované zákonné ustanovenie spadajú iné prípady a na základe iných skutkových okolností, kde došlo k prevzatíu nehnuteľností bez právneho dôvodu (napr. nebola vydaná žiadna listina o prevode alebo vo vyvlastňovacom rozhodnutí bola určená iná osoba ako skutočný vlastník atď ...).

Správny orgán zotrval na svojom stanovisku, že na prevod poľnohospodárskeho pozemku do socialistického vlastníctva v čase vykonania právneho úkonu nebol potrebný súhlas ONV vzhľadom na výnimky z takéhoto postupu, ktoré v tom čase upravovala Smernica Ministerstva poľnohospodárstva a výživy Slovenskej republiky. Jednalo sa o výnimku z postupu podľa § 490 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Účelom tejto smernice nebolo meniť zákon, ale pri určitom druhu prevodu nehnuteľností do socialistického spoločenského vlastníctva upraviť postup. Týmto ustanovením sa riadilo aj Federálne ministerstvo národnej obrany zastúpené Krajskou vojenskou ubytovacou správou v Banskej Bystrici pri uzatváraní kúpnej zmluvy, kde priamo v kúpnej zmluve v bode 3 sa uvádza, že prevod uvedených nehnuteľností nepodlieha schváleniu národného výboru ani notárskemu poplatku podľa ods. 4 zákona č. 24/64 Zb., nakoľko ide o prevod do socialistického vlastníctva. Správny orgán sa domnieva, že zo strany Krajskej vojenskej ubytovacej správy

v Banskej Bystrici neboli porušené žiadne predpisy pri uzatváraní kúpnej zmluvy, preto aplikovať reštitučný titul § 3 ods. 1 písm. o/ v tomto prípade nie je možný. V prípade, že oprávnená osoba sa domnieva, že zmluva o prevode nehnuteľností nie je účinná z dôvodu absencie súhlasu Okresného národného výboru, môže sa obrátiť so svojim nárokom na konanie podľa III. časti Občianskeho súdneho poriadku.

Správny orgán tiež uviedol, že skúmal aj vyvlastnenie časti PKN parcely č. X. o výmere 1 281 m² zapísanej v PKN vložke č. 293 v k. ú. Z. vyvlastňovacím rozhodnutím Mestského národného výboru, odboru územného plánovania architektúry č. ÚPAaA 1531/1975-78-452 zo dňa 1. decembra 1978 a dospel k názoru, že časť predmetnej parcely je súčasťou Nového cintorína Žilina, teda slúži účelu, pre ktorý bola vyvlastnená a tiež, že náhrada bola M. L. poukázaná v sume 512,40 Kčs poštovou poukázkou dňa 31. mája 1979. Ani za predpokladu, že by kúpne zmluvy nenadobudli účinnosť, nebolo preukázané splnenie podmienky reštitučného titulu § 3 ods. 1 písm. l/ vyvlastnenie za náhradu, ak nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila na účel, na ktorý bola vyvlastnená ani § 3 ods. 1 písm. m/ vyvlastnenie bez vyplatenia náhrady, pretože náhrada bola vyplatená a pozemok slúži účelu, na ktorý bol vyvlastnený.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v uvedenej právnej veci konštatuje, že právny názor krajského súdu je správny. Krajský súd sa v plnom rozsahu vysporiadal s dôvodmi opravného prostriedku. Dôvody uvedené v odôvodnení rozsudku krajského súdu odvolací súd považuje za úplné a presvedčivé. Nevidí na nich nič dopĺňovať ani na základe odvolania odporcu, keďže len zopakoval svoje tvrdenia uvedené v rozhodnutí ako i vyjadrení k opravnému prostriedku, s ktorými sa krajský súd podrobne zaoberal. Odvolací súd sa stotožňuje s dôvodmi rozsudku krajského súdu a tieto si osvojuje ako svoje vlastné.

Odvolací súd len zdôrazňuje, že aj podľa judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky Smernica Ministerstva poľnohospodárstva a výživy Slovenskej socialistickej republiky bola záväzná len v rámci príslušného rezortu, ktorý ju vydal, ale nemohla byť v rozpore s právnou normou vyššej právnej sily, ktorú predstavoval Občiansky zákonník. Občiansky zákonník v ustanovení § 490 ods. 2 v znení účinnom v roku 1974 viazal platnosť kúpnej zmluvy pre zmluvu o prevode budovy, ktorá je v súkromnom vlastníctve a pre zmluvu o prevode alebo nájme poľnohospodárskeho (lesného) pozemku na vydanie rozhodnutia podľa Správneho poriadku, teda podľa Zákona č. 71/1967 Zb., ktorým bol súhlas okresného

národného výboru. Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danom prípade kúpne zmluvy uzavreté medzi právnou predchodkyňou navrhovateľky a Československým štátom (na základe ktorých pod položkou č. 459/77, teda v roku 1977 bolo vlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam zapísané na Československý štát) boli absolútne neplatné z dôvodu absencie súhlasu ONV. Na základe skutkových a právnych okolností daného prípadu odvolací súd dospel k názoru totožnému so záverom krajského súdu, že v danom prípade nemohlo na základe absolútne neplatného právneho úkonu dôjsť legálnym spôsobom k nadobudnutiu vlastníctva Československým štátom. Pokiaľ došlo k nadobudnutiu vlastníctva na Československý štát, došlo tak bez právneho dôvodu. Bolo teda potrebné uvedené skutočnosti posúdiť a vyhodnotiť reštitučný titul podľa § 3 ods. 1 písm. o/ zákona č. 503/2003 Z.z., pretože ako uviedol krajský súd, nepochybne došlo k zmene vlastníctva z fyzickej osoby na Československý štát, ale nie na základe platných zmlúv medzi právnou predchodkyňou navrhovateľky a Československým štátom z roku 1974.

V danom prípade Najvyšší súd Slovenskej republiky udáva, že v prípade rozhodovania správneho orgánu je tento viazaný Zákonom č. 71/1967 Zb. o správnom konaní a ustanovením § 32, t. j. zásadou materiálnej pravdy, preto nemohol pri svojom rozhodovaní vychádzať len z dôvodov, ktoré tvrdila navrhovateľka vo svojej žiadosti, ktorou si uplatnila nárok na navrátenie vlastníctva k pozemkom a to pokiaľ sa jedná o uvedenie reštitučného titulu. Pokiaľ navrhovateľka uviedla určitý skutkový stav, je správny orgán povinný aplikovať na tento stav reštitučný titul v zmysle zákona č. 503/2003 Z.z.. Takýto jeho striktný pohľad je v rozpore so závermi Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý jednoznačne poukazuje vo svojich nálezochoch na spravodlivý proces, pričom odmieta prílišný formalizmus.

Pokiaľ sa jedná o právny názor správneho orgánu vo vzťahu k rozhodovaniu o vydaní časti parcely č. X. zapísanej vo vložke č. 293 na základe vyvlastňovacieho rozhodnutia Mestského národného výboru, odboru územného plánovania architektúry Žilina č. ÚPAaA 1531/1975-78-452 zo dňa 1. decembra 1978 v rozsahu vyvlastnenia 1 281 m², že nebol naplnený reštitučný titul uvedený v § 3 ods. 1 písm. l/ zákona č. 503/2003 Z.z. i podľa názoru odvolacieho súdu nie je zrejmé z rozhodnutia odporcu z akých podkladov vychádzal a odvolací súd zhodne s názorom krajského súdu považuje rozhodnutie správneho orgánu za rozhodnutie, ktoré vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu.

Podľa názoru odvolacieho súdu správny orgán dôsledne nepostupoval v dôkaznom konaní pre presné a úplné zistenie skutočného stavu veci v súvislosti s preukázaním prechodu vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam na štát.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vychádzajúc z vyššie uvedeného preto potvrdil rozsudok krajského súdu ako vecne správny (§ 219 ods. 1, 2 Občianskeho súdneho poriadku), keď sa stotožnil s právnym posúdením veci a s jeho závermi, ktoré krajský súd náležite odôvodnil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku tak, že úspešnej navrhovateľke priznal ich náhradu. Tieto si uplatnila vo vyčíslení prostredníctvom právneho zástupcu v celkovej výške 157,09 Eur. Uplatnené trovy zahŕňali trovy právneho zastúpenia vo výške 157,09 Eur. (á 123,50 Eur + 7,41 Eur + 20% DPH). Súd priznal navrhovateľke trovy právneho zastúpenia vo výške 123,50 Eur – vyjadrenie k odvolaniu odporcu, 7,41 Eur – paušálna náhrada + 20% DPH.

Poučenie: Proti tomuto rozsudku **n i e** je prípustné odvolanie.

V Bratislave 28. marca 2012

JUDr. Jana Henčeková, PhD., v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Andrea Jánošíková